

## Tilsynserklæring for skoleåret 2024/2025 for Haderslev Realskole:

### 1. Skolens navn og skolekode

|                      |                                      |
|----------------------|--------------------------------------|
| Skolekode:<br>515014 | Skolens navn:<br>Haderslev Realskole |
|----------------------|--------------------------------------|

#### 1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Keld Skovmand

### 2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

*Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.*

| Dato       | Klasse | Fag         | Fagområde             | Tilsynsførende |
|------------|--------|-------------|-----------------------|----------------|
| 17-02-2025 | 3.     | Dansk       | Humanistiske fag      | Keld Skovmand  |
| 17-02-2025 | 2.     | Dansk       | Humanistiske fag      | Keld Skovmand  |
| 17-02-2025 | 7.     | Tysk        | Humanistiske fag      | Keld Skovmand  |
| 17-02-2025 | 4.     | Matematik   | Naturfag              | Keld Skovmand  |
| 17-02-2025 | 9.     | Dansk       | Humanistiske fag      | Keld Skovmand  |
| 18-02-2025 | 3.     | Billedkunst | Praktiske/musiske fag | Keld Skovmand  |
| 18-02-2025 | 6.     | Historie    | Humanistiske fag      | Keld Skovmand  |
| 18-02-2025 | 5.     | Musik       | Praktiske/musiske fag | Keld Skovmand  |
| 18-02-2025 | 0.     | Dansk       | Humanistiske fag      | Keld Skovmand  |
| 18-02-2025 | 1.     | Dansk       | Humanistiske fag      | Keld Skovmand  |
| 18-02-2025 | 7.     | Madkundskab | Praktiske/musiske fag | Keld Skovmand  |
| 19-02-2025 | 4.     | Matematik   | Naturfag              | Keld Skovmand  |
| 19-02-2025 | 9.     | Fysik/kemi  | Naturfag              | Keld Skovmand  |

|            |     |                          |                          |               |
|------------|-----|--------------------------|--------------------------|---------------|
| 19-02-2025 | 8.  | Matematik                | Naturfag                 | Keld Skovmand |
| 19-02-2025 | 6.  | Engelsk                  | Humanistiske fag         | Keld Skovmand |
| 19-02-2025 | 10. | Matematik                | Naturfag                 | Keld Skovmand |
| 19-02-2025 | 9.  | Engelsk                  | Humanistiske fag         | Keld Skovmand |
| 20-02-2025 | 5.  | Kristendoms-<br>kundskab | Humanistiske fag         | Keld Skovmand |
| 20-02-2025 | 2.  | Idræt                    | Praktiske/musiske<br>fag | Keld Skovmand |
| 20-02-2025 | 5.  | Matematik                | Naturfag                 | Keld Skovmand |
| 20-06-2025 | 3.  | Dansk                    | Humanistiske fag         | Keld Skovmand |

## 2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

Jeg havde fire meget gode skoledage på Haderslev Realskole i uge 8. Der er en dejlig åben og glad stemning på skolen, og både børn og voksne er meget imødekommende. Det er uproblematisk og givende at glide ind og ud af samtaler med alle på skolen, uanset alder, køn og funktion. På førstedagen fik jeg en krammer af en pige fra 2. klasse. Den talte på en måde sit eget tydelige sprog.

Jeg veksler i mit tilsyn mellem at være en flue på væggen og en hveps i rummet. Særligt i de små klasser kan jeg godt lide at fungere lidt som støtte for at komme tæt på børnene og mærke, hvad de er optaget af, og hvad de kan have det vanskeligt med. Jeg forsøger at finde børnenes perspektiv på undervisningen og også at finde tid til at snakke med lærerne om, hvad jeg ser og tænker, når jeg taler med eleverne.

Som det fremgår af oversigten, har jeg overværet undervisning over fire sammenhængende dage i et bredt spænd af fag, fra 0. til 10. klasse. Forud for tilsynet besøgte jeg skolen og havde et møde med skolelederen i slutningen af maj måned 2024. Der er ingen tvivl om, at skolen opfylder alle formelle krav til en fri grundskole i Danmark, både hvad at stå mål med og frihed og folkestyre angår. Der er heller ingen tvivl om, at Haderslev Realskole er en meget god skole med mange kompetente lærere. Der er (næsten) overalt en god ro og arbejdsdisciplin i undervisningen, hvilket blandt andet kan tilskrives små klassestørrelser.

Ud over hvad jeg ser i undervisningen, hæfter jeg mig ved biblioteket som kulturinstitution og samlingssted og ved morgensangen, som både som koncept og i udførelse skiller sig positivt ud. Bibliotek og bibliotekar oses af glæde over sprog og litteratur og løser en meget væsentlig almen dannende opgave. Morgensangen foregår fast i skolens fine gamle sal hver dag for 0.-6. årgang. Et lystigt og dygtigt lærerband akkompagnerer. De samme sange (denne uge to) fremføres hver dag, hvilket giver en god gentagelse og gør, at man både hos sig selv og i

fællesskabet mærker formfremgang dag for dag. Jeg er ked af, at jeg gik glip af klimakset om fredagen. Det er vigtigt for en skole at have den slags ritualer, fordi man da og der er mange sammen om at skabe og videreudvikle en kultur og dermed skolen som dannelsesinstitution. Har man en levende musikkultur og et levende bibliotek, har man to gode hjørnesteen på en skole.

Væsentlige observationer og indtryk fra tilsynet blev fremlagt på skolens generalforsamling d. 24. april 2025. Jeg fandt anledning til at rose skolens hjemmeside for dens klare sprog, men pegede også på behovet for at opdatere hjemmesiden i forhold til præsentationen af dens værdier, og hvilke "læseplaner" skolen følger. Eftersom skolen ikke har egne undervisningsplaner, følger den Fælles Mål, uden at det er eksplicit.

Jeg havde desuden fokus på de anvendte læremidlers kvalitet og gav skolens ledelse og lærere en "opgave", der handlede om:

- At forankre undervisningen i autentiske og virkelighedsnære kilder
- At afdigitalisere og afmonotonisere undervisningen (mindre skærm)
- At gøre den mindre læremiddelstyret
- At vurdere både analoge og digitale læremidlers kvalitet kritisk
- At inddrage eleverne i vurderingen af de anvendte læremidler
- At bruge fagteams til at udvikle egne læremidler – under inddragelse af eleverne

Dette beroede på en kritik, som jeg fremførte i punktform på denne måde:

- Didaktiske læremidler af begrænset kvalitet følges nok lidt for nøje.
- Der anvendes få kilder/lidt materiale ud over det, læremidlerne præsenterer (der nævnes 95 teser i Wittenberg, men børnene ser ikke en eneste af dem!).
- Det giver undertiden et begrænset eller tilmed forkert billede af virkeligheden og en del "informationer", som eleverne ikke kan gøre andet med end at gengive, og som de derfor hverken kan bearbejde eller tage stilling til.
- Der bruges en del tid på at bladere frem og tilbage i digitale læremidler for at finde svar ...
- Det giver megen skærmtid (i det mindste fra 6. og frem) – og for lidt fælles samtale tid

Dansktimen i 9. adskilte sig med en velbegrunder variation af forskellige aktiviteter og medier fra det, der ellers ligner et mønster i forhold til brug af læremidler i de ældre årgange. Skolen anvender lærebogssystemet Matematrix, som er et didaktisk veltilrettelagt læremiddel, der øjensynligt har let ved at indfange eleverne, og som giver matematikundervisningen en genkendelighed for eleverne fra år til år.

Jeg har særligt gode forudsætninger for at vurdere Alineas læremiddel om Reformationen, som blev brugt i historie i 6. klasse, da jeg dels er medforfatter af et meget brugt digitalt læremiddel om Reformationen, dels har analyseret flere læremidler om dette emne, og endelig har undervist i det en del år i læreruddannelsen. Mine kritiske observationer udløste en vældig god samtale med faglæreren, der straks samme dag tog initiativ til, at de i fagteamet tog diskussionen om valg og brug af læremidler op. Generelt har jeg oplevet, at der er blevet taget utroligt godt imod mine kritiske kommentarer. Det virker, som om lærerne er glade for den fremmedes blik på deres praksis. Det er et godt tegn og gør det let og meningsfuldt at være tilsynsførende på skolen.

### 3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

*Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.*

#### 3.1 Uddybning

### 4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

*Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriale faglige og pædagogiske kvalitet.*

#### 4.1 Uddybning

Jeg har været med i undervisningen i dansk, historie, kristendomskundskab, tysk og engelsk og finder, at undervisningen er niveausvarende. Der var indsat vikar i kristendomskundskab, hvor der blev brugt en bearbejdet bibeltekst, som var meget langt fra kilden. Dette må klart frarådes. Jeg havde en god samtale med den unge vikar

om det. Det anvendte læremiddel til tyskundervisningen i 7. klasse (Gut gemacht) opleves tydeligvis som uvedkommende for en del elever. Jeg havde en fin samtale med en elev om det. Eksempelvis var der en hel side om forskellige skrifttyper (s. 30), som forekom irrelevant både for eleven og for mig. Den skulle læses som en hjælp til, at eleverne kunne forstå en opgave, der var skrevet med gotisk skrift. Eleven opgav spontant at læse denne side, fordi den var for teksttung og kedelig. Der må kunne findes andre læremidler og tilgange til tyskundervisningen. Eleven udtrykte sig i øvrigt anerkendende om læreren (som der var indsat vikar for den dag).

## 5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

*Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriale faglige og pædagogiske kvalitet.*

### 5.1 Uddybning

Jeg har overværet en del undervisning i matematik samt undervisningen i fysik/kemi i en 9. klasse. Lærerne er kompetente og engagerede, og der er god variation i undervisningen. I naturfag var karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøve imponerende 9,4, hele 1,8 karakterpoint over landsgennemsnittet. Eleverne præsterer også godt i matematik (se nedenfor).

## 6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

*Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriale faglige og pædagogiske kvalitet.*

### 6.1 Uddybning

Jeg har observeret undervisning i både idræt, billedkunst, madkundskab og musik, som i alle tilfælde var varieret og engagerende. Samspilsinstruktionen i musik i 5.klasse fremstod eksemplarisk og vidner om en skole med en stærk og stolt musikkultur.

## 7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

## 7.1 Uddybning

Karaktergennemsnittet til afgangsprøven var 8,5, hvilket er 0,2 karakterpoint over landsgennemsnittet. Der er et godt, systematisk fokus på sprogindlæring i de mindste klasser og et godt sprogligt og analytisk liv i undervisningen i den 9. klasse, som jeg var inde hos.

## 8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

## 8.1 Uddybning

Karaktergennemsnittet til afgangsprøven i matematik var 7,2 hvilket er 0,8 karakterpoint over landsgennemsnittet.

## 9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

## 9.1 Uddybning

Karaktergennemsnittet til afgangsprøven var 8,5, hvilket er 0,2 karakterpoint over landsgennemsnittet. Skolen anvender Pit Stop, som er et ældre læremiddel med mange "fiktive" tekster. Det må være til overvejelse at undersøge markedet for mere tidssvarende læremidler og samtidig bruge flere autentiske tekster. Den observerede undervisning i engelsk i 9. klasse blev varetaget af en (glimrende!) vikar og giver derfor ikke noget godt billede af den daglige praksis i undervisningen.

## 10. Fører skolen til prøve i historie?

Ja

## 10.3 Uddybning

Skolen havde en 9. klasse til eksamen sommeren 2024, som opnåede et gennemsnit på 8,14, hvilket er på niveau med klassens standpunktskarakterer (8,09) samme år og resultaterne de foregående år. Jeg observerende undervisning i historie i en 6. klasse og havde stor glæde af både mine observationer og særligt den faglige samtale med læreren om det anvendte læremiddels kvalitet. Det er mit klare indtryk, at der arbejdes systematisk med at udvikle undervisningen i faget på skolen.

## 11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

### 11.1 Uddybning

Skolens tilbud er fuldt ud på højde med folkeskolens. Skolens resultater ved folkeskolens afgangsprøver er listet nedenfor med landsgennemsnittet anført i parentes. Det totale gennemsnit er 7,9, hvilket ligger 0,9 over gennemsnittet i kommunen. 0,6 over landsgennemsnittet og 0,3 over det forventede. Statistisk set præsterer skolen som forventet (er på niveau).

Gennemsnit: 7,9 (lokalt 7,0; land 7,3; forventet 7,6)

Matematik: 7,2 (land 6,4)

Dansk: 7,4 (land 7,1)

Naturfag: 9,2 (land 7,4)

Engelsk: 8,5 (land 8,3)

### 12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

### 12.1 Uddybning

Skolen fremstår som en fuldt ud velintegreret del af et frit og folkestyret samfund!

### 13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

### 13.1 Uddybning

Det gør den i høj grad, hvilket helt grundlæggende viser sig i åbenheden i omgangsformerne og elevernes frimodighed. Det fremgår også af en fin sætning om skolens DNA, som man finder på dens hjemmeside:

"På Haderslev Realskole arbejder vi for, at eleverne forberedes til en ansvarlig og aktiv deltagelse og medbestemmelse, så de kan få mulighed for at skabe en meningsfuld tilværelse i en verden, hvor livsbetingelserne er i stadig forandring."

### 14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

#### 14.1 Uddybning

#### 15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Nej

#### 15.1 Uddybning

#### 16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

#### 16.1 Uddybning

Kønsligestilling er en naturlig præmis for skolens virke og hverdag.

#### 17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

#### 17.1 Uddybning

Skolen har to elevråd, der løbende tages med på råd i forhold til visse væsentlige beslutninger og større indsatser på skolen (indsatser vedr. trivsel og undervisningsmiljø, større investeringer). Der informeres fint om elevrådene på skolens hjemmeside, som jeg her citerer:

"Skolen har to elevråd.

Det lille elevråd omfatter 0.-5. klasserne.

Det store elevråd omfatter 6.-9. klasserne.

Begge har til formål:

- \* At styrke sammenholdet og samarbejdet mellem alle, der har deres gang og virke på Haderslev Realskole, det være sig elever, lærere og øvrige ansatte;
- \* At opmuntre eleverne til at deltage aktivt i tilrettelæggelse af arrangementer i og uden for skoletiden.

Elevrådenes møder afholdes i skoletiden med jævne mellemrum. Hver klasse vælger en repræsentant og en suppleant. Repræsentanten deltager i elevrådsmøderne og aflægger referat til sin klasse kort tid efter mødet.

Elevrådsformanden vælges på det første elevrådsmøde efter sommerferien. Formanden har mulighed for at deltage i lærerrådsmøder og bestyrelsesmøder.

Til begge elevråd er der tilknyttet en lærerrepræsentant."

## **19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?**

Ja

### **19.1 Uddybning**

Skolen har en nyligt opdateret skriftlig procedure, der detaljeret informerer om, hvad den skærpede underretningspligt indebærer. Underretningspligten italesættes løbende på møder med personalet.

## **20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?**

Ja

### **20.1 Uddybning**

Dette fremgår af den skriftlige procedure.

## **21. Donationer**

**Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?**

Nej

## 22. Tilsynets sammenfatning

Haderslev Realskole er en god skole, ikke bare en realskole, men en skole for real (som jeg gerne ville kursiveret for at understrege min pointe) og et dejligt sted at komme og blive mindet om, hvad skole er og gør ved og for mennesker.